

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Assertionvm Theologicarvm Sfortiae Pallavicini Sacrae Theologiae Professoris in Collegio Romano Societatis Iesv. Libri Qvinque

Pallavicino, Sforza

Romæ, 1649

Cap. 4. De obligatione requisita ad exercitium Iustitiæ commutatiuæ: vbi quomodo, sit actus iustitiæ anticipata solutio, non verò iterata.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39069

inductæ sunt præscriptiones, per quas dominus legitimus priuatur suo dominio etiam sine sua culpa.

C A P V T IV.

De obligatione requisita ad exercitium Iustitiæ commutatiuæ: ubi quomodo, sit actus iustitiæ anticipata solutio; non verò iterata.

33 **I**ustitiæ commutatiuæ non supponit obligationem ità rigorosam, vt si abstineam ab actione peccē. Non satis id probatur, quia debitor, si anticipet solutionem, exercet actum iustitiæ, & tamen si tunc non soluat, non peccat. Nā responsio in prōptu est; verè enim tene-

tenetur tunc soluere quamuis non determinatè, sed disiuncti-
uè hoc est, vel tunc, vel post,
dummodo intra tale tempus,
ex. gr. intra mensem. Si enim
debitor non teneretur ad sol-
uendum sub hac disiunctione,
posset creditor solutionem an-
ticipatam recusare; sicut is, cui
debetur canis, potest recusare
equum meliorem cane, & ma-
ioris valoris. At non potest cre-
ditor recusare anticipatam so-
lutionem, quia in obligatione
disiunctiua electio est debitoris;
qui tamen, postquam debito
satisfecit per vnam partem
disiuncti, non potest illam
repetere, & velle satisfacere
per aliam: & ideo debitor qui
anticipatè soluit, nō potest po-
stea repetere, & velle soluere

54 *Liber Quartus*
in fine temporis constituti. Ad
actum Iustitiæ requiritur obli-
gatio perseverans, præscinden-
do ab humana ignorantia; vn-
de qui semel soluit debitum, nõ
potest ex motiuo Iustitiæ solue-
re per secundam solutionem;
aliòquin is, qui semel debuit o-
bolum alteri, posset ex motiuo
iustitiæ dare illi totum aurum
mundi, iterum & iterũ soluen-
do idem debitum. Ratio verò
à priori est, quia non potest fie-
ri ex motiuo Iustitiæ, vel alte-
rius virtutis illa actio, quæ nul-
lo modo promouet illius virtu-
tis finem: secunda verò solutio
non promouet æqualitatem,
quæ finis est iustitiæ. Ex hac
ratione à priori infertur, quod
supposita humana ignorantia,
potest quis ex motiuo Iustitiæ
satis-

satisfacere per secundam solutionem debiti in casu, in quo dubitet an satisfecerit per primam solutionem. Iustitiæ enim finis est solutio perfecta, adeoque certa. Ex eadē ratione potest quis soluere ex motiuo Iustitiæ in circūstantijs, in quibus nō tenetur, ex eò quod soluere non possit sine magno incōmodo.

34 Vltorius etiam infertur posse aliquem ex motiuo Iustitiæ soluere pecuniam pro abscissione brachij iniuste à se facta: licet enim non teneatur ad restituendum brachium, quia nō potest, nec ad dandam pecuniam, propter rationes inferiùs explicandas; tamen quia maior est inæqualitas si læsus nihil accipiat, quam si accipiat pecuniam; potest aliquis ex affe-

ctu Iustitiæ, hoc est minuendi
 inæqualitatem, dare pecuniam
 quâuis enim pecunia nō habeat
 proportionem partis aliquotæ
 cum brachio, tamen magis di-
 stat à bono statu, in quo erat is
 qui caret brachio, & non acce-
 pit pecuniam, quam qui caret
 brachio, & accepit pecuniam.
 Sicut ex.g. si abstuliffem super-
 ficiem (finge hunc casum, non
 tanquam possibilem, sed tan-
 quam aptum ad explicandum)
 carentem lineis, & non possem
 reddere nisi lineã, possem hanc
 reddere ex motiuo Iustitię, quia
 magis distat à nihilo qui caret
 linea, & superficie, quam qui
 habet lineam, quamuis caren-
 tem omni proportione cum su-
 perficie.

35 Ex eadē ratione à prio-

ri

ri infertur disparitas inter Iustitiam, aliasque virtutes; licet enim possit quis, postquam fecit id, ad quod obligatur ex temperantia, facere aliquid plus ex motiuo temperantiæ, quod idē valet de obedientia, alijsque virtutibus; tamen postquam satisfecit debito Iustitiæ, non potest facere aliquid plus. Ratio est, quia etiam post quā satisfecit debito temperantiæ, si relinquat aliquid cibi promotuet finem temperantiæ. Sed postquam satisfecit debito Iustitiæ, & posuit perfectam æqualitatē, si ponat aliquid plus, non promouet æqualitatem, quæ est finis Iustitiæ; ergo, &c. Hinc verò retorquetur argumentum, quod aduersarij faciūt, vt in dicauimus, ex paritate aliarum

virtutum; quia sicut qui perfectè assecutus est finem temperantiae in moderatione cibi, non potest ex motiuo temperantiae adhuc plus cibi relinquere, sic in casu nostro,

36 Confessio tamen Sacramentalis iterata eiusdem peccati est licita, & utilis, quamuis peccatum illud fuerit remissum in prima confessione. Cum enim virtus poenitentiae sit instituta ut homo per humiliationem erga Deum semel offensum recipiat utilitatem ab ipsis peccatis, & arctiori vinculo amicitiae uniaturo Deo per gratiam ex natura sua deletivam peccatorum, patet, iteratam confessionem non esse inutilem ad finem huius virtutis, sicut iterata solutio est om-

nino

ninò frustratoria in ordine ad finem iustitiæ. Neque in iterata confessione falsificatur forma Sacramenti, cum Sacerdos absoluit à peccatis, quorum vincula iam sunt soluta per primâ confessionē: sic enim ille, qui iâ condonauit iniuriam, nō mentitur si iterum, & tertio dicat *condono*; quia iterum se obligat ad non exigendum aliquid, quod cum aliquando potuerit exigere, non exegit. Cuius ratio à priori est, quia *condonare*, *remittere*, & *absolvere*, significât obligationem non vtendi aliquo titulo, qui non habuit suū effectum. Cum ergo Deus per secundam absolutionem se liberaliter obliget ad non vtendum titulo puniendi, qui non habuit suum effectum, verè se-

cundò cōdonat, remittitq. pec-
cata, & ab ijs absoluit. At per
primam solutionem titulus iu-
stitiæ iam habuit suum effectū,
& est adimpletus; ergo secunda
solutio nō est actus iustitiæ. Di-
cere enim *absoluo, condono, &c.*
supponunt quidem pro sui ve-
ritate obligationem præceden-
tem; item supponunt huic o-
bligationi non fuisse satisfactū
per illam actionem physicam,
ad quam debitor obligabatur.
Nam idem est dicere *condono,*
ac dicere: *sum contentus, vt tu*
non facias id, ad quod faciendum
fuiſti obligatus erga me. Id verò
esset falsum si debitor iam fecis-
set totum id, ad quod obliga-
batur. Non tamen hæc verba,
absoluo condono, &c. significant;
sum contentus vt non facias id, ad
quod

quod actu erga me obligaris, ut patet ex usu reiterabili istorum nominum in commercio humano, ex quo usu constat vocabulorum significatio: Sed significant; sum contentus, ut non facias id, ad quod faciendum erga me obligaberis, & quod non fecisti, præscindendo ab hoc, quod antea habuerim hanc eandem voluntatem deletivam tuæ obligationis, vel non habuerim. Quod autem ea verba significant, debitorem non præstitisse id, ad quod re ipsa tenebatur: constat pariter ex usu loquendi: nemo enim dicit: condono tibi illud debitum, quod mihi solvisti.